

Vergaderjaar 2001–2002

28 189

Wijziging van de Wet toezicht kredietwezen 1992 in verband met de invoering van bedrijfseconomisch toezicht op instellingen voor elektronisch geld

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

Hoofdstuk I. Algemeen deel	2
1. Inleiding	2
2. Achtergrond en doel van de richtlijn elektronisch geld	2
3. Reikwijdte van de richtlijnen	3
3.1 Toepassingsgebied richtlijn elektronisch geld	3
3.2 Toepassing andere richtlijnen	3
3.3 Achtergrond van de richtlijn tot wijziging van de codificatierichtlijn	4
4. Verwerking van de richtlijnen in de Wet toezicht kredietwezen 1992	4
4.1 Gevolgen voor de Wet toezicht kredietwezen 1992	4
4.2 Definities	5
4.3 Verbodstelsel	7
4.4 Beperking van de werkzaamheden en deelnemingen	7
4.5 Bedrijfseconomisch toezicht	7
4.5.1 Aanvangskapitaal en permanente vermogensvereisten	7
4.5.2 Beperkingen op beleggingen	8
4.5.3 Controle	9
4.5.4 Administratieve organisatie	9
4.5.5 Gekwalificeerde deelnemingen	9
4.6 Omwisseling van elektronisch geld	10
4.7 Vrijstelling en ontheffing	10
4.8 Overig	12
5. Kosten van de uitvoering van de wet	12
6. Administratieve lasten	12
7. Ingewonnen adviezen	14
Hoofdstuk II. Artikelsgewijze toelichting	14
1. Inleiding	14
2. Toelichting op de artikelen	15

Bijlagen

Transponeringstabel richtlijn elektronisch geld → Wtk 1992

Transponeringstabel richtlijn tot wijziging van de codificatierichtlijn → Wtk 1992

1. Inleiding

Het wetsvoorstel strekt tot wijziging van de Wet toezicht kredietwezen 1992 in verband met de invoering van bedrijfseconomisch toezicht op instellingen voor elektronisch geld, als gevolg van de inwerkingtreding van twee Europese richtlijnen. Het betreft richtlijn nr. 2000/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 18 september 2000 betreffende de toegang tot, de uitoefening van en het bedrijfseconomisch toezicht op de werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld¹ (hierna te noemen: richtlijn elektronisch geld) en richtlijn nr. 2000/28/EG² (hierna te noemen: richtlijn tot wijziging van de codificatierichtlijn) van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 18 september 2000 tot wijziging van Richtlijn 2000/12/EG van 20 maart 2000 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen in de Wet toezicht kredietwezen 1992. Richtlijn 2000/12/EG³ wordt hierna genoemd: codificatierichtlijn.

2. Achtergrond en doel van de richtlijn elektronisch geld

De ontwikkeling van nieuwe softwaretoepassingen en het bredere gebruik van het medium Internet hebben een belangrijke impuls gegeven aan technologische ontwikkelingen op het gebied van de elektronische handel in het algemeen en het betalingsverkeer in het bijzonder. Deze technologische vooruitgang heeft bijgedragen aan het ontstaan van nieuwe betaalmiddelen in de vorm van elektronisch geld. Elektronisch geld kan worden beschouwd als de elektronische tegenhanger van bankbiljetten en muntstukken en vormt een alternatief voor chartaal geld.

Aangezien elektronisch geld nieuwe betalingsmogelijkheden met zich brengt, is het belangrijk dat de ontwikkeling ervan noch het vlot functioneren van betalingssystemen noch de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar brengt. De potentiële voordelen van elektronisch geld ten opzichte van bestaande betaalmiddelen, zoals efficiënter betalingsverkeer, gebruiksgemak en kostenbesparing, kunnen slechts worden verwezenlijkt, indien het publiek vertrouwen heeft in elektronisch geld en het ervaart als een betrouwbaar betaalmiddel.

Tegen deze achtergrond en om de reeds bestaande wettelijke en regelgevende kaders voor elektronisch geld binnen de Europese Unie (EU) te harmoniseren, is de richtlijn elektronisch geld vastgesteld. Deze richtlijn bevat een technologisch neutraal regelgevingskader om te bewerkstelligen dat instellingen voor elektronisch geld⁴ een gezonde en prudente bedrijfsvoering kennen en financieel solide zijn. Daarnaast beoogt de richtlijn elektronisch geld de potentiële voordelen van elektronisch geld te benutten en geen belemmering te vormen voor technische ontwikkeling. Daartoe introduceert de richtlijn elektronisch geld een op instellingen voor elektronisch geld toegesneden systeem van bedrijfseconomisch toezicht. De richtlijn elektronisch geld gaat uit van wederzijdse erkenning van de vergunning voor en het bedrijfseconomisch toezicht op instellingen voor elektronisch geld door de lidstaten van de EU. Hierdoor kunnen instellingen met een vergunning verleend door een toezichthoudende autoriteit van één van de lidstaten zich vrij vestigen binnen de EU en binnen de gehele EU hun diensten aanbieden.

De richtlijn elektronisch geld is gebaseerd op de bestaande regeling voor bedrijfseconomisch toezicht op traditionele kredietinstellingen. Gezien het specifieke karakter van elektronisch geld en om de toegang tot de markt

¹ Pb EG L 275 van 27 oktober 2000.

² Pb EG L 275 van 27 oktober 2000.

³ Pb EG L 126 van 26 mei 2000.

⁴ Om de leesbaarheid van de memorie van toelichting te vergroten, wordt een kredietinstelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder a, onderdeel 1°, van de Wet toezicht kredietwezen 1992 (Wtk 1992), aangeduid als een traditionele kredietinstelling en een kredietinstelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder a, onderdeel 2°, van de Wtk 1992 als een instelling voor elektronisch geld.

voor de instellingen voor elektronisch geld te vergemakkelijken is op een aantal punten echter voor een afwijkende regeling gekozen. Dit leidt ertoe dat minder hoge eisen aan het aanvangskapitaal worden gesteld en voor een vereenvoudigd systeem van kapitaaleisen is gekozen dat beter aansluit op de risico's die worden gelopen door instellingen die elektronisch geld uitgeven. Teneinde de mededingingsneutraliteit tussen traditionele kredietinstellingen en instellingen voor elektronisch geld te handhaven, is, tegenover deze minder hoge eisen, een aantal beperkingen opgelegd aan instellingen voor elektronisch geld. Zo mogen zij slechts een beperkt aantal werkzaamheden uitvoeren en mogen zij slechts deelnemingen in een zeer beperkt aantal soorten andere ondernemingen bezitten.

3. Reikwijdte van de richtlijnen

3.1 Toepassingsgebied richtlijn elektronisch geld

Artikel 1, eerste lid, juncto derde lid, onder a, van de richtlijn elektronisch geld beperkt het toepassingsgebied van de richtlijn elektronisch geld tot instellingen voor elektronisch geld. Traditionele kredietinstellingen vallen niet onder de reikwijdte van die richtlijn. Op grond van de codificatierichtlijn mogen deze instellingen reeds in de gehele EU elektronisch geld uitgeven en beheren¹. De richtlijn elektronisch geld maakt het mogelijk dat ook niet-traditionele kredietinstellingen elektronisch geld uitgeven en kunnen profiteren van de wederzijdse erkenning van vergunning en bedrijfseconomisch toezicht. Hiertoe creëert de richtlijn elektronisch geld een bijzonder systeem van bedrijfseconomisch toezicht voor instellingen voor elektronisch geld.

De richtlijn elektronisch geld is niet van toepassing op de instellingen, bedoeld in artikel 2, derde lid, van de codificatierichtlijn². Het gaat hier onder andere om de centrale banken van de lidstaten en postcheque- en girodiensten.

3.2 Toepassing andere richtlijnen

De codificatierichtlijn is van toepassing op ondernemingen of instellingen die deposito's of andere terugbetaalbare gelden van het publiek aantrekken. Het aantrekken van gelden waarvoor, onmiddellijk na ontvangst van die gelden, in ruil elektronisch geld wordt uitgegeven, is niet aan te merken als het aantrekken van deposito's of andere terugbetaalbare gelden in de zin van de codificatierichtlijn (artikel 2, derde lid, van de richtlijn elektronisch geld). Bij de uitgifte van elektronisch geld is immers geen sprake van een opvorderbaar tegoed bij een bank op naam van een rekeninghouder. Op grond hiervan is de codificatierichtlijn dus niet zonder meer van toepassing op instellingen voor elektronisch geld. Omdat het wenselijk werd geacht het stelsel voor bedrijfseconomisch toezicht op instellingen voor elektronisch geld te enten op het bestaande stelsel voor traditionele kredietinstellingen, is in artikel 2 van de richtlijn elektronisch geld bepaald dat de codificatierichtlijn van toepassing is op instellingen voor elektronisch geld, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald.

De bepalingen uit de codificatierichtlijn die niet van toepassing zijn op de instellingen van elektronisch geld worden in artikel 2, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld opgesomd³. Het betreft hier onder andere bepalingen ten aanzien van de hoogte van het eigen vermogen, solvabiliteits-eisen en grote risico's. Ten aanzien van deze onderwerpen introduceert de richtlijn elektronisch geld namelijk een specifiek systeem voor instellingen voor elektronisch geld. Om die reden is ook richtlijn nr. 93/6/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschap van 15 maart 1993 inzake de kapitaaltoereikendheid van beleggingsondernemingen en krediet-

¹ Punt 5 van bijlage I van de codificatierichtlijn rekent de uitgifte en beheer van betaalmid-delen (zoals kredietkaarten, traveller's cheques maar ook elektronisch geld) tot de werkzaamheden van kredietinstellingen waarvoor de regelingen voor wederzijdse erkenning gelden.

² Zie artikel 1, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld. Deze instellingen zijn ook uitgezonderd van de codificatierichtlijn.

³ In artikel 2, eerste lid, van de richtlijn elektro-nisch geld wordt Titel V, hoofdstuk 2, van de codificatierichtlijn niet van toepassing verklaard op instellingen voor elektronisch geld. Bij de invoeging van de verwijzing naar de codificatierichtlijn (in plaats van naar de afzonderlijke richtlijnen) is onnauwkeurig te werk gegaan. In overweging 7 van de richtlijn elektronisch geld wordt verwezen naar Titel V, hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3, in artikel 2, eerste lid, wordt verwezen naar Titel V, hoofdstuk 2, maar de enige juiste verwijzing (die overeenkomt met de verwijzingen naar de afzonderlijke richtlijnen in het Gemeenschap-pelijk Standpunt (PbEG C 26 van 28.01.2000, blz. 1)) is de verwijzing in overweging 11 naar Titel V, hoofdstuk 2, afdeling 2 en afdeling 3 van de codificatierichtlijn. Bij de implemen-tatie van de richtlijn elektronisch geld is deze verwijzing dan ook als uitgangspunt gehan-teerd.

instellingen niet van toepassing verklaard op de instellingen voor elektronisch geld¹ (PbEG L 045 van 19 februari 1999).

Aangezien de anonimiteit (toonderkarakter) van elektronisch geld met zich brengt dat dit geld vrij kan circuleren en aan anderen kan worden overgedragen zonder dat de herkomst kan worden getraceerd is (krachtens artikel 2, eerste lid, van de richtlijn elektronisch geld) richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschap van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (de anti-witwasrichtlijn) van toepassing verklaard op instellingen voor elektronisch geld (Pb EG L 166 van 28 juni 1991).

Derhalve bestaat het voornemen de diensten van instellingen voor elektronisch geld bij algemene maatregel van bestuur binnen de reikwijdte van de Wet identificatie bij financiële dienstverlening 1993 (WIF), respectievelijk de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet MOT) te brengen. Deze wetten behelzen onder andere de implementatie van de anti-witwasrichtlijn.

3.3 Achtergrond van de richtlijn tot wijziging van de codificatierichtlijn

Op basis van artikel 19.1 van de statuten van het Europese stelsel van Centrale Banken (ESCB) kan de Europese Centrale Bank (ECB) reserveverplichtingen aan kredietinstellingen opleggen met het oog op de doelstellingen van het monetair beleid. Aangezien de uitgifte van elektronisch geld monetaire gevolgen heeft, dient de ECB ook ten aanzien van instellingen voor elektronisch geld de mogelijkheid te hebben reserveverplichtingen op te leggen. Om dit mogelijk te maken is ervoor gekozen om naast traditionele kredietinstellingen, instellingen voor elektronisch geld als kredietinstelling in de zin van de codificatierichtlijn aan te merken. Hiertoe wijzigt artikel 1 van de richtlijn tot wijziging van de codificatierichtlijn de definitie van kredietinstelling in de codificatierichtlijn door deze definitie uit te breiden met instellingen voor elektronisch geld. Hierdoor kan de ECB op grond van artikel 19.1 van de statuten van het ESCB ook aan instellingen voor elektronisch geld reserveverplichtingen opleggen.

4. Verwerking van de richtlijnen in de Wet toezicht kredietwezen 1992

4.1 Gevolgen voor de Wet toezicht kredietwezen 1992

Het nieuwe toezichtregime voor de instellingen voor elektronisch geld laat de opzet van de Wtk 1992 grotendeels ongewijzigd. De toepassing van de codificatierichtlijn brengt met zich dat de daarmee corresponderende bepalingen uit de Wtk 1992 ook van toepassing zijn op de instellingen voor elektronisch geld. Voor zover deze bepalingen tekstueel niet zonder meer van toepassing konden worden verklaard is in het wetsvoorstel een equivalent van de betreffende bepaling of een schakelbepaling voor instellingen voor elektronisch geld opgenomen. De met de codificatierichtlijn corresponderende toepasselijke bepalingen uit de Wtk 1992 zijn onder meer de bepalingen omtrent de vergunningvereisten, aanvraag van een vergunning, verlening en intrekking van een vergunning, integriteitstoets van bestuurders en (mede) beleidsbepalers, de vestiging van een bijkantoor en het verrichten van diensten. Voorts zijn ook de bepalingen omtrent de noodregeling, en de bescherming van het woord «bank» van toepassing.

Daar waar het wetsvoorstel via een schakelbepaling een artikel of artikellid dat geldt voor traditionele kredietinstellingen van overeenkomstige toepassing verklaart op instellingen voor elektronisch geld is elke verwijzing in de Wtk 1992² naar het betreffende oorspronkelijke artikel of

¹ Zie overweging 11 van de richtlijn elektronisch geld.

² Tenzij anders vermeld betreft een verwijzing naar artikelen die uit de Wtk 1992.

artikellid ook van toepassing op instellingen voor elektronisch geld. Dit systeem wordt ook gehanteerd bij de boete- en dwangsbepalingen. Er kan bijvoorbeeld op grond van artikel 90c van de Wtk 1992 een boete worden opgelegd aan een instelling voor elektronisch geld door overtreding van artikel 30 van de Wtk 1992, omdat artikel 30 via de voorgestelde schakelbepaling 30f van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op een instelling voor elektronisch geld.

De bepalingen uit de Wtk 1992 die niet van toepassing zijn op de instellingen voor elektronisch geld zijn bepalingen die ofwel naar hun aard niet van toepassing zijn, zoals het verbod op het ter beschikking verkrijgen van opvorderbare gelden van het publiek, ofwel bepalingen die uitdrukkelijk van toepassing uitgezonderd zijn door de richtlijn elektronisch geld, zoals de bepalingen omtrent het bedrijfseconomisch toezicht op traditionele kredietinstellingen.

De uitbreiding van de definitie van de kredietinstellingen brengt met zich dat de Wtk 1992 twee soorten kredietinstellingen zal kennen: de traditionele kredietinstelling en de instelling voor elektronisch geld. Vanwege het specifiek karakter van het bedrijfseconomisch toezicht op instellingen voor elektronisch geld is een aparte paragraaf voor het bedrijfseconomisch toezicht op deze instellingen ingevoerd. Dit is geschied in de voorgestelde artikelen 30a tot en met 30f.

4.2 Definities

Belangrijke elementen van de communautaire definitie van elektronisch geld zijn dat het elektronisch geld een waarde vertegenwoordigt die is opgeslagen op een elektronische drager, als betaalmiddel wordt aanvaard door andere ondernemingen dan de uitgevende instelling en ten minste dezelfde waarde vertegenwoordigt als het geld dat is ontvangen¹.

Om te kwalificeren als elektronisch geld dient dus sprake te zijn van een waarde opgeslagen op een elektronische drager. Dit betekent dat de chipkaart en netwerkgeld (betalen via het Internet) als elektronisch geld in de zin van de richtlijn elektronisch geld kunnen worden aangemerkt, maar dat een debetkaart (pinpas) of kredietkaart hier niet onder valt. Hierbij is immers geen sprake van een op een elektronische drager opgeslagen waarde. Deze kaarten bevatten de gegevens die benodigd zijn om de houder te identificeren en deze toegang te bieden tot diens rekening. Bij netwerkgeld krijgt de gebruiker de beschikking over een som geld dat in het geheugen van een computer is opgeslagen. Bij een chipkaart is het bedrag opgeslagen op de kaart. Chipkaarten kennen drie verschijningsvormen. Het betreft (i) chipkaarten, waarmee slechts bij de uitgevende instelling zelf kan worden betaald, (ii) chipkaarten, waarmee bij een beperkt aantal ondernemingen kan worden betaald en (iii) chipkaarten, waarmee in beginsel bij een onbeperkt aantal ondernemingen kan worden betaald. Het wetsvoorstel is alleen van toepassing op chipkaarten, waarmee ook bij andere ondernemingen dan de uitgevende instelling kan worden betaald. Dit wil zeggen dat instellingen die chipkaarten uitgeven, waarmee slechts bij de uitgevende instelling zelf kan worden betaald niet onder het wetsvoorstel vallen.

Het feit dat elektronisch geld dezelfde waarde moet vertegenwoordigen als het geld dat in ruil voor elektronisch geld is ontvangen, is vanuit het oogpunt van consumentenbescherming aan de communautaire definitie van elektronisch geld toegevoegd. Dit element doet derhalve vreemd aan als kwalificerend element voor elektronisch geld. Het is bedoeld om de consument te beschermen tegen het in rekening brengen van kosten bij de omwisseling van geld in elektronisch geld². Strikt genomen, zou de

¹ In artikel 1, derde lid, onder b, van de richtlijn elektronisch geld worden de kenmerken opgenoemd, waaraan elektronisch geld moet voldoen om onder de reikwijdte van de richtlijn elektronisch geld te vallen.

² De formulering van deze bepaling in de richtlijn elektronisch geld is niet erg duidelijk en zou zelfs op meerdere manieren kunnen worden uitgelegd. De onduidelijke formulering vloeit voort uit het feit dat lidstaten de mogelijkheid open wilden houden dat instellingen voor elektronisch geld wel (initiële) kosten in rekening mogen brengen (bijv. kosten voor een kaart of voor software), maar dat dit vanuit het oogpunt van consumentenbescherming niet zomaar op de gelden die ter beschikking worden gesteld aan de instelling voor elektronisch geld, mag gebeuren. De (initiële) kosten dienen derhalve apart in rekening te worden gebracht en voor het omwisselen van gelden in elektronisch geld mogen geen kosten in rekening worden gebracht.

richtlijn zo kunnen worden geïnterpreteerd, dat als een instelling minder elektronisch geld uitgeeft dan de waarde van de ontvangen gelden, de instelling niet onder reikwijdte van de richtlijn valt. Om dit te voorkomen is in het wetsvoorstel gekozen om af te wijken van de communautaire definitie van elektronisch geld en instelling voor elektronisch geld.

Voorgesteld wordt ter implementatie van de definitie van elektronisch geld, de definitie van instelling voor elektronisch geld en de consumentenbeschermende voorwaarde de volgende systematiek te hanteren. In de Wtk 1992 zal in artikel 1, eerste lid, onderdeel p, als kwalificerend element van elektronisch geld worden opgenomen: geldswaarde opgeslagen op een elektronische drager. Hierdoor zullen ook instellingen die minder elektronisch geld uitgeven dan de waarde van de ontvangen gelden onder de reikwijdte van de Wtk 1992 vallen. Het element dat elektronisch geld ten minste dezelfde waarde heeft als de ontvangen gelden zal worden opgenomen in artikel 85b, eerste lid, waarin de verplichting van kredietinstellingen tot omwisseling van elektronisch geld is opgenomen (zie paragraaf 4.6). Het uitgegeven elektronisch geld mag dus op grond van dit artikel geen lagere waarde hebben dan de ontvangen gelden. Elektronisch geld kan wel een hogere waarde hebben dan de ontvangen gelden (bijvoorbeeld om klanten te werven). De consument wordt hierbij immers niet benadeeld.

De toevoeging van het tweede element (als betaalmiddel wordt aanvaard door andere ondernemingen) aan de communautaire definitie van elektronisch geld werd ingegeven door de wens van de lidstaten om instellingen die elektronisch geld uitgeven waarmee slechts bij de uitgevende instelling kan worden betaald buiten de reikwijdte van de richtlijn elektronisch geld te brengen. Het element bepaalt derhalve slechts de reikwijdte van de richtlijn elektronisch geld en beoogt niet elektronisch geld te kwalificeren. Daarom is ervoor gekozen dit element in de definitie van instelling voor elektronisch geld op te nemen. Hierdoor vallen instellingen die elektronisch geld uitgeven waarmee slechts bij de uitgevende instelling betaald kan worden niet onder de Wtk 1992. Instellingen die elektronisch geld uitgeven, waarmee bij een beperkt aantal of een in beginsel onbeperkt aantal ondernemingen kan worden betaald vallen wel onder de definitie van instellingen voor elektronisch geld, maar kunnen in bepaalde gevallen in aanmerking komen voor een vrijstelling (zie paragraaf 4.7).

Om de definitie van instelling voor elektronisch geld te implementeren, wordt artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Wtk 1992 in twee subonderdelen gesplitst¹. In artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1°, zal de definitie van traditionele kredietinstelling, zoals we die reeds kennen in de huidige wet worden opgenomen. In artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, zal de definitie voor de nieuwe soort kredietinstelling, zijnde een instelling voor elektronisch geld worden opgenomen. Deze wordt gedefinieerd als «een onderneming of instelling, anders dan bedoeld onder 1°, die gelden ter beschikking krijgt in ruil waarvoor elektronisch geld wordt uitgegeven, waarmee betalingen kunnen worden verricht ook aan anderen dan de onderneming of instelling die het elektronisch geld uitgeeft».

Om te kwalificeren als instelling voor elektronisch geld moet elektronisch geld onmiddellijk na ontvangst van de gelden worden uitgegeven. Hiermee wordt benadrukt dat bij de uitgifte van elektronisch geld geen sprake is van het ter beschikking krijgen van opvorderbare gelden in de zin van de Wtk 1992, maar van het wisselen van het ene betaalmiddel in een ander betaalmiddel.

¹ Een instelling voor elektronisch geld wordt in artikel 1, derde lid, onder a, van de richtlijn elektronisch geld gedefinieerd als een onderneming, of enige andere rechtspersoon, die geen kredietinstelling is in de zin van artikel 1, punt 1, eerste alinea, onder a, van de codificatierichtlijn (geen traditionele kredietinstelling) en die betaalmiddelen in de vorm van elektronisch geld uitgeeft.

4.3 Verbodstelsel

Met betrekking tot de toegang tot het uitoefenen van het bedrijf van instelling voor elektronisch geld wordt een verbodstelsel gehanteerd dat aansluit bij het huidige artikel 6 Wtk 1992¹. De inhoud van het huidige artikel 6 wordt verschoven naar het voorgestelde artikel 6, eerste lid. Hierin is geregeld dat het een in Nederland gevestigde onderneming of instelling verboden is het bedrijf van kredietinstelling uit te oefenen, tenzij daarvoor een vergunning is verkregen. Dat dit verbod ook de uitgifte van elektronisch geld door natuurlijke personen afdekt, volgt uit de wetsgeschiedenis van de Wtk 1992. Daarin is bepaald² dat onder onderneming of instelling in de zin van de Wtk 1992 moet worden verstaan: rechtspersonen, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen en natuurlijke personen. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat ondernemingen of instellingen die elektronisch geld uitgeven waarmee slechts bij de uitgevende onderneming of instelling kan worden betaald in het geheel niet onder de Wtk 1992 vallen en dus ook niet door dit verbod worden geraakt.

De verbodsbepaling van artikel 6, eerste lid, ziet niet op de uitgifte van elektronisch geld door ondernemingen of instellingen uit een staat buiten de EU. Artikel 38 van de Wtk 1992 behelst voor deze ondernemingen of instellingen het verbod op de uitgifte van elektronisch geld door middel van een bijkantoor in Nederland, tenzij daarvoor een vergunning is verkregen. In het voorgestelde artikel 82a is het verbod voor deze ondernemingen of instellingen op de uitgifte van elektronisch geld door middel van het verrichten van diensten in Nederland opgenomen.

4.4 Beperking van de werkzaamheden en deelnemingen

In tegenstelling tot traditionele kredietinstellingen mogen instellingen voor elektronisch geld, naast de uitgifte van elektronisch geld, slechts een beperkt aantal werkzaamheden verrichten³ en slechts deelnemen in een beperkt aantal ondernemingen. Deze beperkingen zijn terug te vinden in het voorgestelde artikel 7a. Van belang is dat de wederzijdse erkenning van de vergunning en het bedrijfseconomisch toezicht slechts geldt voor de uitgifte van elektronisch geld⁴. De vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten geldt dus niet voor de uitoefening van de overige toegestane werkzaamheden.

4.5 Bedrijfseconomisch toezicht

4.5.1 Aanvangskapitaal en permanente vermogensvereisten

Het toezichtkader voor instellingen voor elektronisch geld verschilt onder meer van dat van traditionele kredietinstellingen doordat andere aanvangskapitaaieisen en permanente vermogensvereisten gelden⁵. Artikel 11 van de Wtk 1992 biedt voldoende ruimte om aan instellingen voor elektronisch geld specifieke eisen te stellen ten aanzien van het minimum eigen vermogen en permanente vermogeneisen. Krachtens artikel 11, tweede lid, van de Wtk 1992 wordt het minimum eigen vermogen door de Nederlandsche Bank N.V. (de Bank) bepaald. De Bank dient conform de eisen gesteld in de richtlijn elektronisch geld dit minimum eigen vermogen vast te stellen op één miljoen euro. Deze lagere grens van eigen vermogen is gekozen enerzijds om potentiële nieuwkomers op de markt niet te ontmoedigen (openbreken van de markt), anderzijds omdat het eigen vermogen in verhouding dient te staan tot de risico's die worden gelopen (bescherming van de markt). De Bank dient bij de vaststelling van het minimum eigen vermogen rekening te houden met het bepaalde in artikel 4, tweede en derde lid, van de richtlijn elektronisch geld. Instellingen voor

¹ Artikel 1, vierde lid, van de richtlijn elektronisch geld bepaalt dat lidstaten verbieden dat personen of instellingen die geen kredietinstellingen zijn als werkzaamheid de uitgifte van elektronisch geld bedrijven.

² Kamerstukken II 1991/92, 22 665, nr. 3, blz. 16.

³ Traditionele kredietinstellingen mogen alle werkzaamheden genoemd in bijlage I van de Codificatierichtlijn verrichten.

⁴ Zie artikel 2, tweede lid, tweede volzin, van de richtlijn elektronisch geld.

⁵ Om als instelling voor elektronisch werkzaam te mogen zijn, dient een instelling te beschikken over een minimum eigen vermogen van één miljoen euro (artikel 4, eerste lid, van de richtlijn elektronisch geld).

elektronisch geld dienen doorlopend te beschikken over dit minimum eigen vermogen. Hoofdstuk 2, afdeling 1, van de codificatierichtlijn dat van overeenkomstige toepassing is op instellingen voor elektronisch geld bepaalt (onder meer) welke bestanddelen tot het eigen vermogen mogen worden gerekend¹.

Niettegenstaande de minimum eigen vermogeneis van één miljoen euro dient op grond van artikel 4, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld het eigen vermogen van een instelling voor elektronisch geld te allen tijde ten minste 2% van het hoogste van de volgende twee bedragen te zijn: het lopende bedrag of het gemiddelde over de laatste zes maanden van haar totale financiële verplichtingen die met uitgegeven elektronisch geld verband houden. Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor de eerste zes maanden (startfase). Krachtens artikel 4, derde lid, van de richtlijn elektronisch geld moet het eigen vermogen van een instelling voor elektronisch geld gedurende deze startfase ten minste gelijk zijn aan twee procent van het hoogste van de volgende twee bedragen: het lopende bedrag of het op zes maanden nagestreefde bedrag van haar totale financiële verplichtingen die met uitgegeven elektronisch geld verband houden. Gedurende deze fase is er nauwelijks sprake van uitgegeven elektronisch geld en kan het bedrag aan uitgegeven elektronisch geld niet het gemiddelde van zes maanden vertegenwoordigen. Het op zes maanden nagestreefde bedrag van de totale financiële verplichtingen die met uitgegeven elektronisch geld verband houden, wordt vermeld in het programma van werkzaamheden.

Net als bij traditionele kredietinstellingen dient aan deze minimum eigen vermogeneisen niet alleen ten tijde van de vergunningverlening, maar evenzeer gedurende het gehele bestaan van de instelling voor elektronisch geld te worden voldaan. Het continue karakter van deze eis komt ook tot uitdrukking door het feit dat in artikel 15, eerste lid, onder c, van de Wtk 1992 het niet voldoen aan deze eis als intrekkinggrond voor de vergunning wordt aangemerkt. Voorts heeft de Bank ingevolge artikel 14 van de Wtk 1992 de bevoegdheid de instelling voor elektronisch geld een aanwijzing te geven.

4.5.2 Beperkingen op beleggingen

Instellingen voor elektronisch geld lopen andersoortige risico's dan traditionele kredietinstellingen. Dit vloeit mede voort uit het feit dat instellingen voor elektronisch geld geen kredieten mogen verlenen. Derhalve is er in de richtlijn elektronisch geld voor gekozen aan deze instellingen niet de liquiditeit- en solvabiliteits-eisen op te leggen die aan traditionele kredietinstellingen worden gesteld, maar om nieuwe vereisten in het leven te roepen. Deze vereisten houden in dat instellingen voor elektronisch geld gelden die tegenover verplichtingen staan die verband houden met uitgegeven elektronisch geld uitsluitend kunnen beleggen in een beperkt aantal activa. Hiermee wordt een beleggingsbeleid opgelegd, dat inspeelt op de risico's waaraan de instellingen voor elektronisch geld zijn blootgesteld. Voorgesteld wordt ter implementatie van deze nieuwe vereisten (artikel 5 van de richtlijn elektronisch geld) in de Wtk 1992 in artikel 30b een wettelijke basis te creëren om de Bank de mogelijkheid te geven, al dan niet tevens op geconsolideerde basis, aan instellingen voor elektronisch geld richtlijnen voor hun bedrijfsuitoefening te geven in het belang van de liquiditeit en de solvabiliteit van die instellingen. In deze richtlijnen zullen de vereisten worden uitgewerkt, zoals deze in artikel 5 van de richtlijn elektronisch geld aan instellingen voor elektronisch geld worden gesteld.

¹ Krachtens artikel 34, tweede lid, van de codificatierichtlijn mag dit eigen vermogen onder meer bestaan uit het gestorte kapitaal en bepaalde reserves.

4.5.3 Controle

De controle op de specifieke vereisten voor het aanvangskapitaal en het permanente vermogen, de beperkingen op beleggingen en de markt-risico's wordt door de bevoegde autoriteiten ten minste tweemaal per jaar verricht. Deze kan geschieden ofwel doordat de instellingen voor elektronisch geld zelf de resultaten en het benodigd cijfermateriaal aan de bevoegde autoriteiten verstrekken ofwel doordat de bevoegde autoriteiten aan de hand van de door de instelling voor elektronisch geld verstrekte gegevens de controle uitvoeren (zie artikel 6 van de richtlijn elektronisch geld).

Artikel 55, eerste lid, van de Wtk 1992 bepaalt reeds dat een kredietinstelling, die ingevolge artikel 52, tweede lid, onder a of b, van de Wtk 1992 is geregistreerd bij de Bank periodiek binnen de vastgestelde termijnen al dan niet tevens op geconsolideerde basis, staten inzake haar bedrijf indient. Op verzoek van de Bank dient een kredietinstelling, die ingevolge artikel 52, tweede lid, onder c, van de Wtk 1992 is geregistreerd ook periodiek staten in te leveren. Doordat instellingen voor elektronisch geld ook ingevolge artikel 52, tweede lid, van de Wtk 1992 geregistreerd zullen worden is artikel 55 van de Wtk 1992 van toepassing. De richtlijn elektronisch geld verplicht dat instellingen voor elektronisch geld ten minste twee keer per jaar staten aanleveren. De huidige praktijk is dat traditionele kredietinstellingen iedere maand staten aanleveren. Periodiek in artikel 55, eerste lid, dient dan ook zo te worden uitgelegd, dat hieronder ten minste tweemaal per jaar dient te worden verstaan, waarbij de ruimte wordt gelaten voor een hogere frequentie conform de huidige praktijk.

4.5.4 Administratieve organisatie

De Wtk 1992 kent op drie plaatsen uitdrukkelijk een wettelijk basis voor het toezicht op de administratieve organisatie van traditionele kredietinstellingen: (i) in de vergunningprocedure, (ii) in de notificatieprocedure, en (iii) in artikel 22. De bepalingen omtrent de vergunningprocedure zijn onverkort van toepassing op instellingen voor elektronisch geld. Met betrekking tot de notificatieprocedure wordt voorgesteld artikel 16a op te nemen. Dit artikel wijkt met betrekking tot de administratieve organisatie echter niet af van hetgeen hieromtrent voor traditionele kredietinstellingen in artikel 16 van de Wtk 1992 is geregeld. Om te bereiken dat de Bank ook bij instellingen voor elektronisch geld aanbevelingen of algemene richtlijnen kan geven met betrekking tot de administratieve organisatie wordt voorgesteld artikel 30c op te nemen. De Bank zal bij het geven van de aanbevelingen en richtlijnen, bedoeld in artikel 30c, het bepaalde in artikel 7¹ van de richtlijn elektronisch geld in acht dienen te nemen.

4.5.5 Gekwalificeerde deelnemingen

Artikel 16 van de codificatierichtlijn omtrent de meldingsplicht voor gekwalificeerde deelnemingen (deelneming van 10% of meer) in traditionele kredietinstellingen is ook van toepassing op de instellingen voor elektronisch geld. Ter implementatie van artikel 16 van de codificatierichtlijn wordt voorgesteld in artikel 30d een meldingsplicht op te nemen voor een ieder die een gekwalificeerde deelneming in een instelling voor elektronisch geld houdt, verwerft, of zodanig vergroot dat bepaalde drempels (20, 33 of 50 procent) worden overschreden.

De implementatie van deze richtlijnverplichtingen verschilt van de wijze waarop deze voor traditionele kredietinstellingen is vormgegeven. Voor traditionele kredietinstellingen geldt het stelsel van verklaringen van geen bezwaar, zoals neergelegd in de artikelen 24 tot en met 27 van de Wtk

¹ Artikel 7 van de richtlijn elektronisch geld kan als nadere uitwerking van artikel 17 van de codificatierichtlijn worden gezien. Artikel 17 van de codificatierichtlijn bepaalt dat in elke kredietinstelling een goede administratieve en boekhoudkundige organisatie en adequate interne controleprocedures bestaan. Artikel 7 van de richtlijn elektronisch geld stelt dat de administratieve en boekhoudkundige organisatie op een prudente en gezonde wijze wordt gevoerd. De interne controleprocedures dienen in verhouding te staan tot de risico's die een instelling voor elektronisch geld loopt. Hieronder wordt ook begrepen de risico's die een instelling loopt, indien ze een deel van haar operationele of ondersteunende taken uitbesteedt aan een andere onderneming.

1992. Deze bepalingen worden momenteel herzien, waarbij wordt gestreefd naar liberalisering en grotere efficiëntie van het stelsel van verklaringen van geen bezwaar¹. Om niet op deze herziening² vooruit te lopen en de ontwikkeling van elektronisch geld te stimuleren is ervoor gekozen om in het voorgestelde artikel 30d voor instellingen voor elektronisch geld de richtlijnbevestigingen op dit punt te volgen en geen stelsel van verklaringen van geen bezwaar in te voeren.

4.6 Omwisseling van elektronisch geld

Vanuit het oogmerk van bescherming van de consument is van belang dat opgeslagen en ongebruikt elektronisch geld wordt gerestitueerd voordat een eventuele geldigheidstermijn is verstreken. Daarom is in het voorgestelde artikel 85b, tweede lid, bepaald dat de houder van elektronisch geld de uitgevende instelling (ook de traditionele kredietinstelling) kan verzoeken om de geldswaarde in muntstukken en bankbiljetten of door storting op een rekening om te wisselen³.

4.7 Vrijstelling en ontheffing

Omdat de werkzaamheden van vrijgestelde of ontheven ondernemingen of instellingen monetaire gevolgen hebben, is het noodzakelijk dat de ECB ook aan vrijgestelde of ontheven instellingen voor elektronisch geld reserveverplichtingen kan opleggen, Krachtens artikel 1, derde en vierde lid, van de Wtk 1992 worden ondernemingen of instellingen die vrijgesteld respectievelijk ontheven zijn van de Wtk 1992 niet beschouwd als kredietinstelling in de zin van de Wtk 1992. Omdat de ECB enkel aan kredietinstellingen reserveverplichtingen kan opleggen, wordt voorgesteld het huidige artikel 1, derde en vierde lid, van de Wtk 1992 te laten vervallen en artikel 6 van de Wtk 1992 te wijzigen.

Het eerste lid van het voorgestelde artikel 6 behelst het verbod van het huidige artikel 6 van de Wtk 1992. Het voorgestelde artikel 6, tweede lid, voorziet in de mogelijkheid dat ondergetekende kan bepalen dat ondernemingen of instellingen die tot een onderscheiden groep ondernemingen of instellingen behoren kunnen worden vrijgesteld, indien het karakter van die ondernemingen of instellingen dat rechtvaardigt. Dit mag uitsluitend, indien dit niet in strijd is met de belangen die de Wtk 1992 beoogt te beschermen. Het derde lid biedt de Bank de bevoegdheid om op dezelfde gronden ontheffing ten behoeve van één onderneming of instelling te verlenen. Door deze nieuwe formulering blijven vrijgestelde of ontheven ondernemingen of instellingen wel kredietinstellingen in de zin van de Wtk 1992, zodat de ECB aan deze ondernemingen of instellingen reserveverplichtingen kan opleggen.

Krachtens artikel 6, tweede en derde lid, kan vrijstelling of ontheffing worden verleend van het verbod bedoeld in artikel 6, eerste lid. De vrijstelling of ontheffing aan instellingen voor elektronisch geld moet bezien worden in het licht van de beperkte risico's die aan kleine en lokaal opererende elektronische geldstelsels verbonden zijn. Krachtens artikel 8 van de richtlijn elektronisch geld kan een vrijstelling of ontheffing worden verleend, indien de geldswaarde op een elektronische drager maximaal 150 euro bedraagt en aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:

1. het totaal bedrag aan met uitgegeven elektronisch geld verband houdende financiële verplichtingen in normale omstandigheden niet hoger is dan vijf miljoen euro en nooit hoger dan zes miljoen euro;
2. de uitwisseling van elektronisch geld enkel plaatsvindt binnen de groep waartoe de instelling voor elektronisch geld behoort;
3. het elektronisch geld door een beperkt aantal ondernemingen wordt aanvaard dat gemakkelijk te onderscheiden is, doordat de onderne-

¹ Zie hiervoor Kamerstukken II 2000/01, 26 965, nr. 2.

² Waar dit oppoortuun is, zal ook artikel 30d in de algehele herziening van het stelsel van verklaringen van geen bezwaar worden meegenomen.

³ Zie overweging 9 van de richtlijn elektronisch geld. De terugbetaling impliceert niet dat sprake is van het in ontvangst nemen van deposito's en andere terugbetaalbare gelden in de zin van de codificatierichtlijn. Op grond van artikel 3 van de richtlijn tot wijziging van richtlijn van de codificatierichtlijn is het terugbetaalbaarheidsvereiste ook van toepassing op traditionele kredietinstellingen die elektronisch geld uitgeven.

mingen (i) hetzelfde pand of een andere begrensde locatie delen of (ii) nauwe financiële of zakelijke banden hebben met de uitgevende instelling, bijvoorbeeld een gemeenschappelijke verkoop- of distributiestructuur.

Met betrekking tot de eerste categorie kan de beperkte hoeveelheid elektronisch geld die een instelling mag uitgeven een ontheffing rechtvaardigen. Tot de tweede categorie die voor ontheffing in aanmerking komt, behoren instellingen die deel uitmaken van een groep en die elektronisch geld uitgeven waarmee slechts betalingen kunnen worden verricht aan andere onderdelen van die groep. Met betrekking tot de derde categorie kan het aanwezige lokale karakter of het beperkt aantal gebruikers aanleiding geven ontheffing te verlenen.

Buiten de hier gestelde grenzen kan nooit een vrijstelling of ontheffing worden verleend aan instellingen voor elektronisch geld.

Aan de vrijstelling respectievelijk de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Zo zullen vrijgestelde of ontheven instellingen worden verplicht als voorwaarde bij de vrijstelling door ondergetekende respectievelijk de ontheffing door de Bank periodiek verslag te doen over hun activiteiten met vermelding van de totale omvang van hun met elektronisch geld verband houdende financiële verplichtingen (conform het vereiste in artikel 8, derde lid, richtlijn voor elektronisch geld). Hierdoor kan worden gezien of de gronden waarop vrijstelling of ontheffing is verleend nog aanwezig zijn. Deze ondernemingen of instellingen zullen zich ook moeten houden aan de verplichting bedoeld in artikel 85b, tweede lid. Dit zal eveneens als voorwaarde bij de vrijstelling of ontheffing gesteld worden. Punt van aandacht bij de vrijstelling of ontheffing is de vraag of de noodregeling van artikel 70 van de Wtk 1992 van toepassing is op de vrijgestelde of ontheven ondernemingen of instellingen. Daarom zal bij de vrijstelling of ontheffing worden aangegeven of de ondernemingen of instellingen ofwel onder de noodregeling van artikel 70 van de Wtk 1992 vallen ofwel onder de surséance van betaling in de zin van de Faillissementswet vallen.

Naar verwachting zullen twintig tot dertig ondernemingen of instellingen zich melden voor vrijstelling dan wel ontheffing na inwerkingtreding van de wet. Het is de bedoeling gebruik te maken van de mogelijkheden die de richtlijn elektronisch geld biedt om ondernemingen of instellingen vrij te stellen of te ontheffen. Dit zal per onderscheiden groep ondernemingen of instellingen, dan wel per onderneming of instelling dienen te worden beoordeeld. Het is echter geenszins de bedoeling ondernemingen of instellingen die slechts beperkt bruikbaar elektronisch geld uitgeven (bijvoorbeeld elektronisch geld voor een speciale actie van een winkelcentrum of een winkeliersvereniging) onder het volledige toezichtregime voor instellingen voor elektronisch geld te brengen.

Op grond van artikel 8, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld komen instellingen voor elektronisch geld waaraan vrijstelling of ontheffing is verleend niet in aanmerking voor de regelingen inzake wederzijdse erkenning (geen Europees paspoort). Dit is niet met zoveel woorden in de Wtk 1992 geïmplementeerd, maar volgt uit het stelsel van de Wtk 1992. Om een bijkantoor in een andere lidstaat te openen of om diensten aldaar te verrichten eist de Wtk 1992 dat de kredietinstelling over een vergunning op grond van artikel 6, eerste lid, van de Wtk 1992 beschikt. Uit het feit dat vrijgestelde of ontheven ondernemingen of instellingen niet over een vergunning beschikken, volgt automatisch dat zij niet in aanmerking komen voor een Europees paspoort. Omgekeerd geldt dat instellingen die

in een andere lidstaat ontheven of vrijgesteld zijn niet in Nederland een
bijkantoor mogen vestigen of diensten mogen verrichten.

4.8 Overig

De ervaring met de ontwikkelingen en bescherming van de houders van elektronisch geld kunnen nopen tot herziening van de richtlijn elektronisch geld. De richtlijn bepaalt om deze reden in artikel 11 dat de Europese Commissie ter zake binnen 54 maanden na de verschijningsdatum van de richtlijn een verslag moet indienen bij het Europees Parlement en de Europese Raad, samen met een voorstel tot eventuele herzieningen. Het verslag betreft de maatregelen ter bescherming van de houders van elektronisch geld, vermogensvereisten, ontheffingen en de mogelijke noodzaak om te verhinderen dat rente wordt betaald over gelden in ruil voor elektronisch geld.

5. Kosten van de uitvoering van de wet

Aan de Tweede Kamer is een nota toegezegd over de financiering van het toezicht in de financiële sector. Daarin zal de financiering van het toezicht op instellingen voor elektronisch geld worden meegenomen. Thans wordt de financiering van het toezicht op kredietinstellingen bekostigd uit de algemene middelen.

6. Administratieve lasten

Het onderhavige wetvoorstel behelst de implementatie van bepalingen die uitvoering geven aan dwingende voorschriften van de richtlijn elektronisch geld en de richtlijn tot wijziging van de codificatierichtlijn. Het wetsvoorstel beoogt het voor instellingen voor elektronisch geld mogelijk te maken elektronisch geld uit te geven onder toepassing van een lichter toezichtregime dan dat voor traditionele kredietinstellingen geldt. Zo worden minder hoge eisen aan het aanvangskapitaal gesteld en geldt een sterk vereenvoudigd systeem van kapitaaleisen. Het uitoefenen van de uitgifte van elektronisch geld wordt gekoppeld aan een vergunningsvereiste. Met een (door de Bank af te geven) vergunning kunnen instellingen voor elektronisch geld hun diensten aanbieden in alle lidstaten van de EU.

Het wetsvoorstel zal niet alleen leiden tot initiële administratieve lasten en kosten (kosten die gemoeid zijn met de vergunningsaanvraag), maar ook tot lopende lasten en kosten voor de instellingen voor elektronisch geld (rapportagekosten). Deze administratieve lasten en kosten voor instellingen voor elektronisch geld zullen geringer zijn dan voor traditionele kredietinstellingen, omdat het wetsvoorstel een lichter toezichtregime voor deze instellingen introduceert. In die zin brengt het wetsvoorstel zelfs een verlichting van de administratieve lasten met zich mee. Zo kunnen traditionele kredietinstellingen na inwerkingtreding van het wetsvoorstel bijvoorbeeld ervoor kiezen de uitgifte van een elektronisch geld in een afzonderlijk rechtspersoon onder te brengen om op die manier te kunnen profiteren van een lichter toezichtregime en, daarmee samenhangend, geringere administratieve lasten en kosten.

Omdat het wetsvoorstel alleen de minimumverplichtingen uit de richtlijn elektronisch geld implementeert en niet verder gaat dan de minimumverplichtingen voorgeschreven in deze richtlijn vloeien deze administratieve lasten en kosten direct voort uit de implementatie van de richtlijn. Bij de implementatie is geen gebruik gemaakt van de beleidsvrijheid die de richtlijn elektronisch geld biedt (de richtlijn biedt de mogelijkheid verder te gaan dan voorgeschreven). Zo is voor deze instellingen niet gekozen voor

een zwaar stelsel van verklaringen van geen bezwaar (zoals dit thans voor traditionele kredietinstellingen geldt), maar enkel voor een meldingsplicht voor gekwalificeerde deelnemingen in instellingen voor elektronisch geld. Deze keuze vloeit voort uit het feit dat ondergetekende van mening is dat de minimumverplichtingen van de richtlijn elektronisch geld een toezicht-regime voor instellingen voor elektronisch geld creëren dat zwaar genoeg is om de soliditeit van de instellingen voor elektronisch geld te waarborgen.

Omdat het wetsvoorstel beoogt de markt voor de uitgifte van elektronisch geld open te breken is niet exact aan te geven hoeveel ondernemingen of instellingen straks gebruik zullen maken van het nieuwe regime. De verwachting is dat maximaal tien ondernemingen en instellingen gebruik zullen maken van het nieuwe regime. Daarnaast zullen maximaal tussen de twintig en dertig ondernemingen of instellingen gebruik willen maken van de door de wet geboden ruime vrijstellings- en ontheffingsmogelijkheden voor instellingen voor elektronisch geld.

De ondernemingen of instellingen die onder de wet vallen, zullen éénmalige initiële kosten maken die samenhangen met de vergunningsaanvraag. Bij de vergunningsprocedure dienen gegevens overlegd te worden over; (i) de (dagelijkse) beleidsbepalers, bestuurders, leden van de raad van commissarissen; en (ii) degenen die over een gekwalificeerde deelneming in de instelling voor elektronisch geld beschikken. Daarnaast dienen te worden aangeleverd; (iii) een jaarrekening of openingsbalans; (iv) programma van werkzaamheden; (v) gegevens omtrent de voorziene administratieve organisatie; en (vi) gegevens omtrent de formele en feitelijke zeggenschapstructuur van de groep waartoe de onderneming of instelling behoort te worden aangeleverd. De verplichting tot aanlevering van de gegevens (iii) tot en met (vi) zal nauwelijks leiden tot extra lasten en kosten voor de onderneming of instelling, omdat deze kosten reeds gemaakt moeten worden om het bedrijf van instelling voor elektronisch geld uit te kunnen oefenen (oprichtingskosten). Zo zal een onderneming of instelling die elektronisch geld wenst uit te geven een ondernemingsplan moeten opstellen teneinde investeerders aan te trekken. Hierin zullen niet alleen de voorgenomen werkzaamheden, de doelstelling van de onderneming of instelling en de administratieve organisatie worden toegelicht, maar ook de zeggenschapstructuur van de onderneming of instelling aan de orde komen. De verplichting tot het opstellen van een jaarrekening volgt reeds uit het Burgerlijk Wetboek. Kortom, de initiële kosten zullen voornamelijk voortvloeien uit de aanlevering van de gegevens betreffende de (dagelijkse) beleidsbepalers, bestuurders, leden van de raad van commissarissen en degenen die over een gekwalificeerde deelneming in de instelling voor elektronisch geld beschikken.

De lopende kosten hangen samen met de rapportageverplichting op grond van artikel 55 van de Wtk 1992. Instellingen voor elektronisch geld moeten op grond van de richtlijn elektronisch geld ten minste twee maal per jaar rapporteren. Artikel 55 van de Wtk 1992 biedt de ruimte voor een hogere frequentie van rapportage conform de huidige praktijk voor traditionele kredietinstellingen. Vooralsnog ligt het in de bedoeling niet verder te gaan dan de richtlijn elektronisch geld voorschrijft. Ook de verplichting tot rapportage zal nauwelijks leiden tot extra lasten en kosten. Een onderneming of instelling die haar bedrijf wil maken van de uitgifte van elektronisch geld kan dit immers niet doen zonder te beschikken over geautomatiseerde systemen om haar risico's te kunnen bepalen. Aan de rapportageverplichting kan eenvoudig worden voldaan door de aanlevering van de gegevens uit deze systemen.

Zowel de initiële kosten als de lopende kosten zullen afhankelijk zijn van de grootte van de onderneming.

De tijd die gemoeid is met de vergunningaanvraag zal tussen de drie en vijf uren liggen. Bij loonkosten van 34 euro per uur zullen de kosten tussen 102 euro en 238 euro liggen. De tijd die gemoeid is met de rapportagekosten zal ongeveer vier uren per jaar bedragen. Bij loonkosten van 34 euro per uur zullen de kosten ongeveer 136 euro bedragen. Per saldo zullen de initiële kosten niet meer zijn dan enkele honderden euro's per onderneming of instelling en de lopende kosten tussen honderd en twee honderd euro per jaar liggen. In het geval in de toekomst deze instellingen frequenter dan twee maal per jaar moeten rapporteren zullen de lopende kosten hoger liggen (uitgaande van maandrapportages, 24 uren per jaar en loonkosten van 34 euro per uur zullen deze kosten dan ongeveer 816 euro per jaar bedragen).

De ondernemingen of instellingen die gebruik zullen maken van de ontheffingsmogelijkheden die de wet biedt zullen eveneens kosten maken. De tijd die gemoeid is met het verzoek om ontheffing zal tussen de een en drie uren liggen. Bij loonkosten van 34 euro per uur zullen de kosten tussen 34 euro en 102 euro liggen. Daarnaast zullen de vrijgestelde ondernemingen of instellingen periodiek moeten rapporteren. Deze rapportagekosten zullen (uitgaande van twee maal per jaar) ongeveer twee honderd euro per jaar bedragen. Ondernemingen of instellingen die onder de vrijstellingsregeling zullen vallen zullen slechts rapportagekosten maken. Deze kosten zullen eveneens ongeveer twee honderd euro per jaar bedragen.

De ondernemingen of instellingen die onder de wet vallen, zullen, zodra de diensten van deze ondernemingen of instellingen onder de reikwijdte van de WIF en de Wet MOT zijn gebracht, aandacht moeten besteden aan de omwisseling van geld in elektronisch geld. Aangezien elektronisch geld bedoeld is voor de betaling van kleine bedragen en van de WIF en de Wet MOT een preventieve werking uitgaat, zal het aantal identificatie en meldingen, en daarmee de kosten, nagenoeg nihil zijn.

Tot slot zullen er administratieve lasten bestaan voor de houders van een gekwalificeerde deelneming in een instelling voor elektronisch geld (het voorgestelde artikel 30d). Zij zullen hiervan melding moeten doen aan de Bank. Deze melding kan via de elektronische snelweg geschieden. Hierdoor kunnen de kosten voor melders laag gehouden worden. De tijd die hiermee gemoeid is zal hooguit een uur bedragen. Bij loonkosten van 34 euro per uur zullen de kosten ongeveer 34 euro bedragen.

7. Ingewonnen adviezen

Het wetsvoorstel is in nauwe samenspraak met de Bank tot stand gekomen. Het merendeel van de adviezen van de Bank is overgenomen.

HOOFDSTUK II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

1. Inleiding

In het algemene deel is een aantal aanpassingen op de Wtk 1992 toegelicht. De wijzigingen van de Wtk 1992 hangen samen met de implementatie van de richtlijn elektronisch geld en de richtlijn tot wijziging van de codificatierichtlijn. Hieronder zullen deze wijzigingen (verder) worden toegelicht. Waar nodig zullen deze wijzigingen in samenhang met de toepasselijke richtlijnen worden besproken.

2. Toelichting op de artikelen

ARTIKEL I

A

De in dit onderdeel opgesomde artikelen zijn slechts van toepassing op traditionele kredietinstellingen (kredietinstelling bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1o, van de Wtk 1992). De tekst van deze artikelen wordt hieraan aangepast.

B

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4.2. Onderdeel b van artikel 1 van de Wtk 1992 is aangepast om tot uitdrukking te brengen dat dit onderdeel betrekking heeft op traditionele kredietinstellingen.

C

Aangezien instellingen voor elektronisch geld op grond van artikel 1, eerste lid, van de richtlijn elektronisch geld uitsluitend deelnemingen mogen hebben in ondernemingen en instellingen die operationele of andere ondersteunende taken verrichten (geïmplementeerd in het voorgestelde artikel 7a, tweede lid) is artikel 19 van de codificatierichtlijn niet van toepassing op instellingen voor elektronisch geld (artikel 2, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld). In het voorgestelde artikel 1a wordt tot uitdrukking gebracht dat de met artikel 19 van de codificatierichtlijn corresponderende bepalingen uit de Wtk 1992 niet van toepassing zijn op instellingen voor elektronisch geld. Deze bepalingen zien toe op financiële instellingen.

D

Verwezen wordt naar paragraaf 4.7. Doordat artikel 1, derde en vierde lid, van de Wtk 1992 komen te vervallen, zal de rechtsgrond van de bestaande vrijstellingsregelingen en ontheffingen voor de in Nederland gevestigde onderneming of instelling gewijzigd moeten worden in artikel 6, tweede lid, respectievelijk derde lid. Dit zal geen inhoudelijke consequenties hebben voor de bestaande vrijstellingsregelingen en ontheffingen.

In afwijking van het huidige artikel 1, derde lid, van de Wtk 1992 wordt voorgesteld in artikel 6, tweede lid, de term «groep» te vervangen door «categorie». In artikel 1, eerste lid, onder o, wordt onder «groep» iets anders verstaan dan «groep» in de zin van het huidige artikel 1, derde lid. Om onduidelijkheid te voorkomen is derhalve gekozen om in artikel 6, tweede lid, de term «categorie» te gebruiken.

E

Artikel 7a, eerste lid, beperkt de werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld tot de uitgifte van elektronisch geld, het verrichten van daarmee samenhangende diensten (daaronder dient, conform de richtlijn elektronisch geld, te worden begrepen het beheer van elektronisch geld door het verrichten van operationele en ondersteunende taken in verband met de uitgifte van elektronisch geld (bijvoorbeeld de administratie)) en het uitgeven en het beheren van andere betaalmiddelen. De werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld kunnen tevens het opslaan van informatie op een elektronische drager ten behoeve van andere ondernemingen of instellingen omvatten (het vastleggen van bijvoorbeeld

persoonsgegevens op een chipkaart). Het richtlijnbegrip «*nauw met de uitgifte samenhangende financiële en niet financiële diensten*» is in artikel 7a, eerste lid, onder a vertaald in «*met de uitgifte van elektronisch geld samenhangende diensten*». Deze afwijking is slechts tekstueel en hieraan dient geen inhoudelijk verschil van de betekenis te worden toegekend. Onder diensten wordt, conform de richtlijn elektronisch geld, zowel financiële als niet financiële diensten verstaan. Instellingen voor elektronisch geld mogen geen kredieten verlenen. De verwijzing naar punt 2 van bijlage I van de codificatierichtlijn betreft het verbod op kredietverlening door instellingen voor elektronisch geld.

De restrictie ten aanzien van deelnemingen is in artikel 7a, tweede lid, opgenomen. Hierin wordt bepaald dat een instelling voor elektronisch geld slechts deelnemingen houdt in ondernemingen of instellingen die werkzaamheden verrichten die samenhangen met de bedrijfsvoering van de instelling voor elektronisch geld. Aangezien de Wtk 1992 enkel het begrip gekwalificeerde deelneming kent, bevat artikel 7a, derde lid, een definitie van het begrip deelneming. Deze definitie komt overeen met de definitie van het begrip deelneming in de codificatierichtlijn.

F

Ingevolge artikel 14 van de Wet toezicht kredietwezen 1992 kan de Bank een kredietinstelling die niet of niet langer aan één van de daarin genoemde eisen voldoet, een aanwijzing geven. De betrokken instelling dient binnen een door de Bank gestelde termijn gevolg te geven aan de aanwijzing. Met het instrument van een aanwijzing kan de Bank de betrokken instelling ertoe bewegen zich aan de geldende regels te houden, onverminderd de mogelijkheid om daarvoor andere middelen in te zetten, zoals het opleggen van een bestuurlijke boete of dwangsom of zelfs het intrekken van de vergunning.

Door toevoeging van artikel 85b aan artikel 14, eerste lid, onderdeel d, krijgt de Bank de bevoegdheid tot het geven van een aanwijzing tevens voor het geval een kredietinstelling zich niet houdt aan de voorschriften die bij of krachtens artikel 85b zijn gesteld met betrekking tot de omwisseling van elektronisch geld. De wijziging aan het slot van het eerste lid van artikel 14 vloeit voort uit de invoeging van artikel 85b in onderdeel d.

G

Tot de in artikel 15 genoemde omstandigheden die de Bank aanleiding kunnen geven om de vergunning van een kredietinstelling in te trekken, behoren ook de in artikel 14 genoemde omstandigheden. Met het onderhavige wetsvoorstel wordt het niet voldoen aan het bij of krachtens artikel 85b bepaalde, toegevoegd aan artikel 14. Teneinde de onderlinge relatie tussen de artikelen 14 en 15 te handhaven ligt het in de rede om in artikel 15 als voorwaarde voor het intrekken van de vergunning ook op te nemen het door een kredietinstelling niet voldoen aan het bij of krachtens artikel 85b bepaalde.

H

Artikel 16a is voor instellingen voor elektronisch geld het equivalent van artikel 16 van de Wtk 1992 voor traditionele kredietinstellingen en beoogt uitvoering te geven aan de vrijheid van vestiging van een bijkantoor binnen de EU. Krachtens artikel 16a kunnen instellingen voor elektronisch geld hun diensten aanbieden in andere lidstaten door middel van een bijkantoor. Daarbij dient dezelfde notificatieprocedure als voor traditionele kredietinstellingen te worden nageleefd.

I

Artikel 17a beoogt uitvoering te geven aan de vrijheid van het verrichten van diensten en verklaart artikel 17, tweede en derde lid, van de Wtk 1992, van overeenkomstige toepassing op de instellingen voor elektronisch geld. Hierdoor kunnen instellingen voor elektronisch geld elektronisch geld aanbieden in andere lidstaten door middel van het verrichten van diensten.

J

In dit onderdeel wordt het opschrift van afdeling 3 hoofdstuk II van de Wtk 1992 gewijzigd. Daardoor komt tot uiting dat de artikelen 20 tot en met 27 van de Wtk 1992 uitsluitend van toepassing zijn op traditionele kredietinstellingen. De artikelen 28 tot en met 30 zijn via de schakelbepalingen 30e en 30f van overeenkomstige toepassing verklaard op instellingen voor elektronisch geld.

K

De tekst van artikel 25 van de Wtk 1992 wordt zodanig aangepast dat tot uiting komt dat dit artikel slechts van toepassing is op traditionele kredietinstellingen.

L

Onderdeel L voegt een aparte afdeling toe voor het bedrijfseconomisch toezicht op instellingen voor elektronisch geld in de Wtk 1992.

Artikel 30a

Dit artikel beperkt de toepassing van afdeling 4 van hoofdstuk II van de Wtk 1992 (artikelen 30a tot en met 30f) tot de instellingen voor elektronisch geld. Afdeling 4 bevat de kern van het bedrijfseconomisch toezicht op de instellingen voor elektronisch geld.

Artikel 30b

Verwezen wordt naar paragraaf 4.5.1 en paragraaf 4.5.2. Artikel 30b vormt de wettelijke basis voor het bedrijfseconomisch toezicht op de instellingen voor elektronisch geld. Op grond van dit artikel kan de Bank uitvoering geven aan artikel 5 van de richtlijn elektronisch geld. De Bank kan richtlijnen voorschrijven betreffende bepalingen inzake het eigen vermogen dat tenminste dient te worden aangehouden in relatie tot de financiële verplichtingen die met uitgegeven elektronisch geld verband houden, de beperking opleggen ten aanzien van, of het aan voorschriften binden van de beleggingen en overige activa, de verplichtingen buiten de balans-telling, de rente-, wisselkoers en andere marktrisico's. Voorts kan de Bank richtlijnen geven inzake de minimale omvang der liquide middelen of onderdelen daarvan in verhouding tot de ter beschikking verkregen gelden.

Het kader waarbinnen de Bank richtlijnen mag geven wordt door de richtlijn elektronisch geld gecreëerd. De activa, waarin mag worden belegd, zijn limitatief opgesomd in artikel 5 van de richtlijn elektronisch geld. Deze activa dienen te worden gewaardeerd tegen de kostprijs of de marktwaarde, waarbij het laagste bedrag van die twee in aanmerking dient te worden genomen. Het opleggen van passende beperkingen ten aanzien van marktrisico's die verbonden zijn aan de activa wordt overgelaten aan de lidstaten. De activa, waarin mag worden belegd, betreffen in de eerste

plaats activa, die voldoende liquide zijn en waarvoor een risicowegingsfactor van 0% geldt (artikel 5, eerste lid, onder a, van de richtlijn elektronisch geld). Daarnaast mag geld worden belegd in onmiddellijk opvraagbare deposito's, mits deze worden aangehouden bij kredietinstellingen in zone A (artikel 5, eerste lid, onder b, van de richtlijn elektronisch geld). Ten slotte mag worden belegd in schuldinstrumenten, mits deze voldoen aan de vereisten, genoemd in artikel 5, eerste lid, onder c, van de richtlijn elektronisch geld. Beleggingen in de genoemde deposito's en schuldinstrumenten mogen niet twintig keer hoger zijn dan het eigen vermogen van de instelling voor elektronisch geld en moeten onderworpen zijn aan beperkingen die ten minste even streng zijn als de regels betreffende grote risico's in Titel V, hoofdstuk 2, afdeling 3, van de codificatierichtlijn¹.

Instellingen voor elektronisch geld mogen onder de voorwaarden, genoemd in artikel 5, derde lid, van de richtlijn elektronisch geld gebruik maken van afgeleide financiële instrumenten die op een beurs worden verhandeld en die tot doel hebben het rente- of wisselkoersrisico volledig uit te schakelen.

Indien de waarde van de activa waarin belegd mag worden, daalt onder het bedrag van de financiële verplichtingen die met uitgegeven elektronisch geld verband houden, zien de bevoegde autoriteiten erop toe dat de betrokken instelling voor elektronisch geld het nodige doet om deze situatie te verhelpen. Hiertoe kunnen de bevoegde autoriteiten tijdelijk toestaan dat de financiële verplichtingen van de instelling worden gedekt door middel van andere activa dan de toegestane.

Artikel 30c

Verwezen wordt naar paragraaf 4.5.4. Artikel 30c vormt voor instellingen voor elektronisch geld het equivalent van artikel 22 van de Wtk 1992 voor traditionele kredietinstellingen.

Artikel 30d

Artikel 30d bepaalt dat iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon (hieronder ook begrepen een traditionele kredietinstelling) die voornemens is een gekwalificeerde deelneming te houden, te verwerven of zodanig te vergroten dat de deelneming de 20, 33, of 50 procent overschrijdt of een dochtermaatschappij wordt, dan wel enige zeggenschap verbonden aan die gekwalificeerde deelneming uit te oefenen, de Bank van dit voornemen schriftelijk in kennis stelt. Dit voornemen mag niet worden uitgevoerd zolang de Bank niet te kennen heeft gegeven geen bezwaar tegen het voornemen te hebben. Hierbij toetst de Bank of het voornemen zou leiden of zou kunnen leiden tot een invloed op de betrokken instelling voor elektronisch geld die in strijd is met een gezond bankbeleid.

Bij de toetsing op gezond bankbeleid wordt voornamelijk gekeken naar (i) de betrouwbaarheid en de deskundigheid van degene die een gekwalificeerde deelneming verkrijgt (vvgb-plichtige), (ii) de kapitalisatie van de vvgb-plichtige in verhouding tot de kapitalisatie van haar deelnemingen, (iii) de mate waarin zich onderlinge financiële relaties voordoen of kunnen gaan voordoen en (iv) het risicoprofiel van de overige activiteiten van de vvgb-plichtige.

De melding aan de Bank vindt schriftelijk plaats. Aan de schriftelijkheidseis is tevens voldaan, indien de kennisgeving langs elektronische weg geschiedt en de authenticiteit van de kennisgeving, identiteit van de afzender en het tijdstip van verzending van de kennisgeving vaststaan.

¹ Ook hier is de verwijzing naar de codificatierichtlijn in de richtlijn elektronisch geld niet juist. Artikel 5, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld verwijst naar Titel V, hoofdstuk 2, lid 3, terwijl overeenkomstig de verwijzing naar de afzonderlijke richtlijn in het Gemeenschappelijk Standpunt (PbEG C 26 van 28.01.2000, blz. 1), naar Titel V, hoofdstuk 2, afdeling 3 dient te worden verwezen.

In afwijking van het vvgb-regime voor traditionele kredietinstellingen geldt hier een termijn van acht weken. Ook omvat artikel 30d de situaties die de facto met het bezitten van meer dan 10 procent van het kapitaal of van de stemrechten vergelijkbaar zijn.

Net als voor traditionele kredietinstellingen geldt een meldingsplicht als de omvang van de deelneming onder de 10, 20, 33, of 50 daalt, of de instelling ophoudt een dochtermaatschappij te zijn in de instelling voor elektronisch geld (artikel 30d, tweede lid). Krachtens artikel 30d, vijfde lid, is een instelling voor elektronisch geld verplicht, voor zover haar bekend en zodra haar bekend, de Bank in kennis te stellen van de identiteit van iedere houder van een gekwalificeerde deelneming.

Artikel 30e

Artikel 30e is het equivalent van artikel 28 van de Wtk 1992 voor traditionele kredietinstellingen en behelst tevens de implementatie van artikel 5, zesde lid, eerste volzin, van de richtlijn elektronisch geld. Artikel 5, zesde lid, eerste volzin, van de richtlijn elektronisch geld bepaalt dat indien de waarde van de activa waarin een instelling voor elektronisch geld belegt, daalt onder het bedrag van de financiële verplichtingen die met uitgegeven elektronisch geld verband houden, de bevoegde autoriteiten erop toezien dat de instelling voor elektronisch geld het nodige doet om deze situatie te verhelpen. Krachtens artikel 30e juncto artikel 28 van de Wtk 1992 heeft de Bank, indien de Bank constateert dat een instelling voor elektronisch geld de richtlijnen als bedoeld in de artikelen 30b en 30c niet naleeft of andere tekenen ontwaart van een ontwikkeling die de liquiditeit en de solvabiliteit van de instelling voor elektronisch geld in gevaar brengt of zou kunnen brengen, de mogelijkheid maatregelen hiertegen te nemen.

Artikel 30f

Artikel 30f verklaart de artikelen 29 en 30 van de Wtk 1992 van overeenkomstige toepassing op de instellingen voor elektronisch geld. Krachtens artikel 29 kan de Bank maatregelen nemen tegen een kredietinstelling, indien de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat waar het bijkantoor van een in Nederland gevestigde kredietinstelling is gevestigd de aldaar van toepassing zijnde regels betreffende het toezicht niet of niet volledig naleeft. Artikel 30 van de Wtk 1992 verplicht iedere kredietinstelling jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar haar jaarrekening in te dienen bij de Bank.

M

Het vervallen van artikel 1, derde en vierde lid, heeft tevens tot gevolg dat voor ondernemingen of instellingen die krachtens de artikel 31, 32, 32a en 38 in Nederland een bijkantoor willen vestigen of hun diensten willen aanbieden een aparte rechtsgrond voor een vrijstellingsregeling of ontheffingsmogelijkheid moet worden geïntroduceerd. De toevoeging van een vierde en vijfde lid aan artikel 31, een derde en vierde lid aan de artikelen 32 en 38 en de toevoeging van de schakelbepaling aan artikel 32a, tweede lid, waarin artikel 32, derde en vierde lid, van overeenkomstige toepassing worden verklaard, hangen hiermee samen.

N

Verwezen wordt naar de toelichting bij onderdeel M.

O

Artikel 32a beoogt uitvoering te geven aan de vrijheid van het verrichten van diensten (uitsluitend de uitgifte van elektronisch geld) in Nederland door een instelling voor elektronisch geld die is gevestigd in een andere lidstaat (inkomende instelling voor elektronisch geld). Dit artikel vormt het equivalent van artikel 32 voor traditionele kredietinstellingen.

P

Verwezen wordt naar de toelichting bij onderdeel M.

Q

Artikel 41 van de Wtk 1992 wordt vervangen en gesplitst in twee leden. De inhoud van het huidige artikel 41 wordt verplaatst naar het eerste lid en geldt voor de traditionele kredietinstellingen. Het tweede lid verklaart de artikelen 30b en 30c van overeenkomstige toepassing op een in een andere lidstaat gevestigde instelling voor elektronisch geld die in Nederland elektronisch geld uitgeeft.

R

Artikel 52 van de Wtk 1992 wordt zodanig gewijzigd dat ook instellingen voor elektronisch geld uit andere lidstaten die hun diensten door middel van een bijkantoor of het verrichten van diensten in Nederland aanbieden, worden geregistreerd.

S

Verwezen wordt naar paragraaf 4.5.3. Artikel 55, vierde lid, van de Wtk 1992 wordt zodanig gewijzigd dat een instelling voor elektronisch geld die door de Bank ontheven is van naleving van de richtlijnen bedoeld in artikel 30b ook niet aan het bepaalde in artikel 55, eerste lid, van de Wtk 1992 hoeft te voldoen.

T

Aan artikel 56 van de Wtk 1992 wordt een derde lid toegevoegd. Hierdoor is een geregistreerde instelling voor elektronisch geld verplicht melding te doen van het niet voldoen aan de richtlijnen bedoeld in de artikelen 30b en 30c.

U

Artikel 2, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld bepaalt dat de kennisgevingverplichting van de verlening of intrekking van een vergunning niet van toepassing is op de instellingen voor elektronisch geld. Artikel 67 van de Wtk 1992 is zodanig gewijzigd dat dit artikel slechts betrekking heeft op de traditionele kredietinstelling. Dit betekent dat de toekenning van een vergunning aan een instelling voor elektronisch geld niet ter kennis van de Europese Commissie wordt gebracht en niet wordt vermeld in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

V

Artikel 82a, eerste lid, behelst het verbod voor ondernemingen of instellingen uit landen buiten de EU om elektronisch geld uit te geven in Nederland door middel van het verrichten van diensten. Krachtens het tweede lid van dit artikel kan een vrijstelling of ontheffing van dit verbod worden

verleend. Aan de vrijstelling of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.

W

De wijziging van artikel 85a hangt samen met de invoeging van een nieuw artikel 85b, waarin de omwisselplicht van kredietinstellingen om elektronisch geld in «gewoon» geld om te zetten, wordt geregeld.

In de brief van 26 november 2001 en de daarbijbehorende nota *Hervorming van het toezicht op de financiële marktsector*¹ heeft ondergetekende aangegeven voornemens te zijn om tot een functioneel toezichtmodel te komen. In het voorgestelde artikel 85b is ervoor gekozen om, evenals bij het recent toegevoegde artikel 85a, de taken en bevoegdheden die de Minister van Financiën op grond van artikel 85b heeft, bij algemene maatregel van bestuur aan een rechtspersoon over te dragen. In aansluiting op deze systematiek wordt voorgesteld de bevoegdheid tot het stellen van regels met betrekking tot dit onderwerp niet rechtstreeks aan een toezichthouder toe te kennen, maar deze regels bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te laten vaststellen. Aangezien artikel 85b, evenals artikel 85a de consument beoogt te beschermen, is er bij de uitwerking van het voorgestelde artikel 85b voor gekozen aan te sluiten bij de in artikel 85a gehanteerde systematiek. Hiertoe was het noodzakelijk de systematiek van artikel 85a sluitend te maken.

X

Verwezen wordt naar paragraaf 4.6. In afwijking van de richtlijn elektronisch geld wordt in het voorgestelde artikel 85b, tweede lid, niet gesproken van «terugbetaling», maar van «omwisseling». Er is immers geen sprake van terugbetaling, maar van omwisselen van elektronisch geld in een ander betaalmiddel. De uitgevende instelling mag uitsluitend de voor de omwisseling noodzakelijke kosten in rekening brengen (bijvoorbeeld administratiekosten, stortingskosten). Dit betekent dat deze kosten geen punitief karakter mogen hebben om de houder ervan te weerhouden om omwisseling te verzoeken. Wel kan de instelling voor elektronisch geld een minimumdrempel voor omwisseling hanteren. Deze mag echter niet hoger liggen dan 10 euro. De richtlijn elektronisch geld bepaalt dat de overeenkomst tussen de uitgevende instelling en de houder duidelijk de terugbetalingsvoorwaarden moet vermelden (zie artikel 3, tweede en derde lid van de richtlijn elektronisch geld).

Op grond van artikel 85b, derde lid, kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot omwisseling van elektronisch geld. Onderwerpen waarover regels gesteld zouden kunnen worden zijn bijvoorbeeld: (i) de termijn waarbinnen de omwisseling van elektronisch geld dient te geschieden; (ii) de verplichting van de uitgevende instelling om de terugbetalingsvoorwaarden duidelijk in de overeenkomst met de houder te vermelden; en (iii) de geldigheidstermijn van elektronisch geld. De verplichting tot omwisseling van elektronisch geld is ook van toepassing op ondernemingen of instellingen die ingevolge het voorgestelde artikel 6, tweede lid, respectievelijk derde lid, vrijgesteld respectievelijk ontheven zullen worden. Naleving van de verplichting tot omwisseling van elektronisch geld zal als voorwaarde bij een vrijstellingsregeling respectievelijk ontheffing worden gesteld. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de verplichting tot omwisseling niet geldt voor instellingen die elektronisch geld uitgeven waarmee slechts aan de uitgevende instelling kan worden betaald.

¹ Kamerstukken II 2001/2002, 28 122, nr. 1 en 2.

Zoals hierboven reeds onder onderdeel W is opgemerkt, wordt met het voorgestelde artikel 85b aangesloten bij het systeem van artikel 85a. Dit

heeft tot gevolg dat de Minister van Financiën en niet de Bank belast is met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens artikel 85b gestelde regels. Daarbij beschikt de Minister van Financiën op grond van het vierde lid over de bevoegdheden die nodig zijn om deze taak uit te oefenen. Voorts wordt op grond van het voorgestelde artikel 85b, vijfde lid, de mogelijkheid gecreëerd om bij algemene maatregel van bestuur het toezicht aan een of meer rechtspersonen over te dragen. De rechtspersoon waaraan het toezicht wordt overgedragen, is ook bevoegd tot het opleggen van bestuurlijke boete of dwangsom bij overtreding van het bij of krachtens artikel 85b bepaalde.

De rechtsperso(n)en waaraan het toezicht wordt overgedragen dient op grond van artikel 85b, zesde lid, aan bepaalde eisen te voldoen. Aan de overdracht kunnen op grond artikel 85b, zevende lid, beperkingen worden gesteld en voorschriften worden verbonden.

Y

Artikel 88 van de Wtk 1992 is zodanig gewijzigd dat de Bank ook de instellingen voor elektronisch geld meeneemt in het jaarlijkse verslag aan ondergetekende.

Z

De wijziging van artikel 89a, eerste lid, hangt samen met het komen te vervallen van artikel 1, derde lid, van de Wtk 1992 en de invoering van de artikelen 6, tweede lid, 31, vierde lid, 32, derde lid en 38, derde lid.

AA

Op grond van artikel 90b, eerste lid, van de Wtk 1992 kan bij overtreding van artikelen 7a, eerste en tweede lid, 16a, zesde lid, 30d, eerste, tweede en vierde lid, 32a, eerste lid, onder a, 82a, eerste lid en derde lid en 85b een dwangsom worden opgelegd aan de overtredende instelling voor elektronisch geld.

BB

Op grond van artikel 90c, eerste lid, van de Wtk 1992 kan bij overtreding van artikelen 7a, eerste en tweede lid, 16a, eerste, tweede, vijfde en zesde lid, 17a, eerste lid, 30d, eerste, tweede en vierde lid, 32a, eerste lid, onder a, onder b, 56, derde lid, 82a, eerste lid en derde lid en 85b een bestuurlijke boete worden opgelegd aan de overtredende instelling voor elektronisch geld.

CC

De bedragen terzake van overtreding van de op grond van artikel 85, derde lid, bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels worden bepaald op de wijze als voorzien in die algemene maatregel van bestuur en niet in de bijlage bedoeld in artikel 90d, eerste lid. Daartoe is aan artikel 90d, vijfde lid, artikel 85b toegevoegd.

DD

De tabellen 1 en 2 van de bijlage, bedoeld in artikel 90d, eerste lid, van de Wtk 1992 worden zodanig gewijzigd dat daarin de hoogte van de boete op overtreding van de in artikel 90b en 90c van de Wtk 1992 genoemde bepalingen komt vast te staan.

Instellingen voor elektronisch geld die hun werkzaamheden hebben aangevangen voor de inwerkingtreding van deze wet (27 april 2002), worden, krachtens het voorgestelde artikel 112a geacht over een vergunning te beschikken (presumptie van vergunning). Dit betekent dat deze instellingen vanaf de inwerkingtreding van deze wet hun diensten ook in andere lidstaten kunnen aanbieden, ongeacht of de nationale bepalingen ter implementatie ook daadwerkelijk in werking zijn getreden. Doel van deze bepaling is te voorkomen dat instellingen voor elektronisch geld hun werkzaamheden dienen te staken gedurende de periode die nodig is voor de bevoegde autoriteit om te beoordelen of de presumptie van vergunning terecht is. Artikel 112a heeft uitsluitend betrekking op de vergunningseis en laat de toepassing van de overige bepalingen van de Wtk 1992 onverlet. De instellingen moeten de Bank alle gegevens verstrekken om deze in staat te stellen te beoordelen of zij voldoen aan het bepaalde in de richtlijn elektronisch geld. De Bank dient binnen zes maanden na het verstrijken van de implementatiedatum beslist te hebben op de aanvraag.

Een onderneming of instelling die op het moment van inwerkingtreding van de bepalingen van de deze wet elektronisch geld uitgeeft, dient zich binnen een maand te melden bij de Bank en deze binnen zes maanden alle relevante gegevens te verschaffen die de Bank nodig heeft om te beoordelen of de onderneming of instelling voldoet aan de wet. Indien niet binnen zes maanden is voldaan aan deze verplichting valt een instelling onder de verbodsbepalingen van de Wtk 1992 en mag geen elektronisch geld worden uitgegeven.

Het voorgestelde artikel 112b is voor de instellingen voor elektronisch geld het equivalent van artikel 33 voor traditionele kredietinstellingen. In artikel 112b wordt gesteld dat ingeval een lidstaat de aan de wederzijdse erkenning ten grondslag liggende richtlijnen niet, onvolledig of niet tijdig heeft uitgevoerd kan worden bepaald dat instellingen voor elektronisch geld uit die lidstaat niet conform artikel 31, eerste lid, van de Wtk of het voorgestelde artikel 32a zullen worden erkend. Alsdan is er in voorzien dat de bepalingen uit de Wtk 1992 van toepassing zullen zijn die ook op buiten de EU gevestigde instellingen voor elektronisch geld van toepassing zijn.

ARTIKEL II

A

Dit onderdeel betreft een wijziging van het opschrift van Titel II van de Faillissementswet alsmede een wijziging van artikel 281g van de Faillissementswet. Deze laatste wijziging hangt samen met het laten vervallen van artikel 1, derde en vierde lid, van de Wtk 1992 en de nieuwe formulering van de vrijstellings- en ontheffingsbepaling in artikel 6, tweede en derde lid.

B

Dit onderdeel wijzigt artikel 281g, onderdeel a en b, van de Faillissementswet en hangt samen met het voorgestelde artikel 6, tweede en derde lid.

ARTIKEL III

Omdat instellingen voor elektronisch geld geen kredieten mogen verlenen wordt artikel 2 van de Kaderwet financiële verstrekkingen Financiën zodanig gewijzigd dat naar voren komt dat deze wet slechts van toepassing is op traditionele kredietinstellingen.

ARTIKEL IV

Dit onderdeel voorziet erin dat schending van het bepaalde in de artikelen 7a, eerste en tweede lid, 16a, eerste lid, 30d, eerste, tweede en derde lid, 32a, onder a, onder b en 82a, eerste en derde lid wordt aangemerkt als een economisch delict in de zin van de Wet op de economische delicten.

ARTIKEL V

Omdat instellingen voor elektronisch geld geen wisseltransacties mogen uitvoeren wordt de Wet inzake de wisselkantoren zodanig gewijzigd dat naar voren komt dat deze wet slechts van toepassing is op traditionele kredietinstellingen. Het wisselen van elektronisch geld valt niet aan te merken als een wisseltransactie in de zin van de Wet inzake de wisselkantoren.

De Minister van Financiën,
G. Zalm

Bepalingen in Richtlijn 2000/46/EG	Bepalingen in de Wet toezicht kredietwezen 1992
Artikel 1 eerste lid tweede lid derde lid, onder a derde lid, onder b vierde lid vijfde lid, onder a vijfde lid, onder b vijfde lid, laatste volzin	Artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 2° Artikel 1, eerste lid, onder a, onder 2° Artikel 1, onderdeel p, artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, artikel 85b, eerste lid Artikel 6, eerste lid, artikel 82a Artikel 7a, eerste lid, onder a, onder b Artikel 7a, eerste lid, onder c Artikel 7a, tweede lid
Artikel 2 eerste lid tweede lid tweede lid, tweede volzin derde lid	– Artikel 1a, artikel 67 Artikel 16a, artikel 17a, artikel 32a Artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 2°
Artikel 3 eerste lid tweede lid derde lid	Artikel 85b, tweede lid Artikel 85b, derde lid (lagere regelgeving) Artikel 85b, derde lid (lagere regelgeving)
Artikel 4 eerste lid tweede lid derde lid	Artikel 11 Artikel 11 (richtlijnen DNB) Artikel 11 (richtlijnen DNB)
Artikel 5 eerste lid, onder a eerste lid, onder b eerste lid, onder c, tweede lid derde lid vierde lid vijfde lid zesde lid	Artikel 30b (richtlijnen DNB) Artikel 30b (richtlijnen DNB) Artikel 30b (richtlijnen DNB) Artikel 30 b (richtlijnen DNB) Artikel 30 b (richtlijnen DNB) Artikel 30b (richtlijnen DNB) Artikel 30b (richtlijnen DNB) Artikel 30e jo artikel 28
Artikel 6	Artikel 55
Artikel 7	Artikel 30c (DNB)
Artikel 8 eerste lid, aanhef eerste lid, onder a eerste lid, onder b eerste lid, onder c tweede lid derde lid	Artikel 6, tweede en derde lid Artikel 6, tweede en derde lid Artikel 6, tweede en derde lid Artikel 6, tweede en derde lid Artikel 6, eerste lid, artikel 16a, artikel 17a, artikel 32a Artikel 6, tweede en derde lid (voorwaarde bij vrijstelling of ontheffing)
Artikel 9	Artikel 112a
Artikel 10	Uitvoeringsbepaling, behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 11	Evaluatiebepaling, behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 12	Inwerkintredingsbepaling, behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 13	Bepaling betreft gedresseerden, behoeft naar zijn aard geen implementatie

Transponeringstabel Richtlijn 2000/28/EG==Wtk1992

Bepalingen in Richtlijn 2000/28/EG	Bepalingen in de Wet toezicht kredietwezen 1992
Artikel 1 eerste lid, onder 1, onder a eerste lid, onder 1, onder b tweede lid	Artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1° Artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 2° Artikel 85b, tweede lid, artikel 85b, derde lid (lagere regelgeving)
Artikel 2 eerste lid	Uitvoeringsbepaling, behoeft naar zijn aard geen implementatie
tweede lid	Uitvoeringsbepaling, behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 3	Inwerkingtredingsbepaling, behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 4	Bepaling betreft geadresseerden, behoeft naar zijn aard geen implementatie
